



KONUTTA İLK ADIM ATILDI

SIRA İŞ YERİ
DÖNÜŞÜMÜNDE

Hükümet, muhtemel bir depreme karşı İstanbul'u hızla dönüştürüyor. Ancak konutların dışında iş yerleri de risk teşkil ediyor. Özellikle eski **sanayi** siteleri ve metruk bina altı dükkanlar tehlikeli durumda. Bakanlık bu konuda yeni bir proje üzerinde çalışıyor. Bazı iş yerleri yerinde dönüşecek. Ayrıca İstanbul'un kuzey kesimlerine yeni tip **sanayi** siteleri yapılacak

Istanbul'daki çarpık kentleşme ve ticari işletmelerin bulunduğu bölgelerin depreme dayanıksız durumda olması, konutların yanı sıra ticari gayrimenkullerin de bir an önce dönüştürülmesi geçişi ortaya koyuyor. Türkiye ticaret hacminin yüzde 55'ini gerçekleştiriyor İstanbul'da bulunan 241 bin esnaf ve 250 bin iş yerinin önemli bir bölümü bu pasajlarda faaliyet yürütüyor. Konut olarak kullanılan binaların altındaki fırın, manav, terzi gibi dükkanlar da dâhil edildiğinde tehlike daha da büyüyor.

EKSERİYETİ 2000 ÖNCESİ

Bunun yanında Bağcılar, Yenibosna ve Zeytinburnu gibi birinci derece deprem bölgelerindeki bağımsız **sanayi** yapıları da büyük risk altında. **İstanbul Sanayi Odasının (İSO)** İstanbul Valiliği ile geçen dönem yaptığı çalışmaya göre, Bağcılar, Güngören, Esenler, Ümraniye ve Zeytinburnu ilçelerinde **sanayi** tesislerinin yaklaşık yüzde 80'i, 2000 yılı öncesinde inşa edilmiş. İstanbul'daki **sanayi** tesislerinin depreme dayanıklılık durumunu ortaya çıkaracak bir envanter çalışması bulunmasa da en az yüzde 80'inin risk altında olduğu bir gerçek. Bu haftaki sayfamızda iş yeri acil dönüşüm dosyasını işleyeceğiz...

İlk İş Yerim Projesi büyük önem taşıyor



Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TOKİ işbirliği ile başlatılan "İlk İş Yerim Projesi" bu anlamda büyük önem taşıyor. Geçen yıl başlatılan proje, vatandaşlardan büyük ilgi gördü. 28 şehirde 10 bin iş yerinin yapılacağı

projeye 73 bin 135 başvuru gerçekleştirildi. Ardından kura çekimi yapılarak hak sahipleri kamuoyu ile paylaşıldı. İstanbul dâhil Anadolu'nun birçok şehrinde iş yeri yapımı ile ilgili temeller atıldı. Projeler hızla devam ediyor.



Çoğu iş yeri zor ayakta duruyor

İTO Başkanı Avdagiç de **sanayi**de ve ticaretle kentsel dönüşümde dikkat çekerek şu açıklamayı yapıyor: İş yerlerinin, **sanayi** sitelerinin ve ticaret merkezlerinin çoğunda yapıların zayıf olduğunu görüyoruz. Bu binaların ve sitelerin bir an önce dönüşmesi veya kuvvetlendirilmesi lazım. Bu yapılar için de konutlardakine benzer teşvikler ve destekler sağlanması önemli. Muhtemel bir İstanbul depreminde konutlar kadar iş yerlerinin de ayakta kalması kritik değer taşıyor.

İstanbul'a yeni iş yerleri geliyor

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İstanbul'daki dönüşüm çerçevesinde yalnızca konutları değil iş yerlerini de dönüştürmeyi planlıyor. Bakanlık yetkilileri uzun süredir bu proje üzerinde çalışıyor. Hem iş yeri hem de yeni tip **sanayi** sitelerinin yapılıması planlanıyor. Bazı iş yerlerinin yerinde bazılarının ise İstanbul'un kuzey tarafından yeniden inşa edilmesi planlanıyor.



Acilen denetimleri yapılab dönüşmeli

Gayrimenkul sektöründe faaliyet gösteren bir iş adamı iş yeri dönüşüm gerekliliğini şöyle açıklıyor: İstanbul'un ticari ünitelerinde yapı stokunun çok büyük bir kısmı depreme direnç gösteremeyecek durumda. Gerçekleşecek bir depreme ciddi can ve mal kaybı yaşanması muhtemel. Bunun önüne geçmek için ticari gayrimenkulleri acilen dönüştürmeliyiz. İş yerlerinin bulunduğu bölgeler, çalışan sayıları ve faaliyet alanlarının her birinin kentsel dönüşümde çok iyi incelenmesi ve riskli yapıların bir an önce dönüştürülmeye başlanması gerekiyor.



Depreme değil her türlü afete açıklar

Konunun uzmanları yalnızca deprem adına değil diğer afetler açısından da iş yerlerini risk taşıdığını ifade ederek "Topkapı, Eyüp, Bayrampaşa ve Merter gibi bölgeler, İstanbul'un ticaretinin nabzının attığı yerler. Bu bölgelerdeki ticari yapı stokuna baktığımızda miadını doldurmuş binlerce ticarethane olduğunu görüyoruz. Eski ticarethanelerin depreme karşı dayanıklılığının yanı sıra, muhtemel bir afette; yangın söndürme, havalandırma gibi eksiklikleri var. İstanbul'da beklenen deprem gerçekleştiğinde araç giriş çıkışları dahi yapılamayacak derecede çarpık kentleşme var" diyor.



Utanılacak tablo

Türk-İş'in araştırmasına göre dört kişilik bir ailenin aylık sınırı haziran'da 10 bin 373 lira iken temmuzda 11 bin 658 liraya yükseldi, haziran ayında 33 bin 788 lira olan yoksulluk sınırı ise 37 bin 974 liraya yükseldi. Böylece aylık sınır, yılın ikinci yarısı için belirlenen 11 milyon 402 liralık asgari ücretin üzerine çıkmış oldu. Türkiye'de çalışanların yüzde 70'i asgari ücrette çalışıyor, bunlara emekliler, dul ve yetimler, işsizler de dahil ettiğimizde bu sayı büyük bir rakama ulaşıyor. CHP Yoksulluk Dayanışma Ofisi'nin temmuz ayında yayımladığı rapora göre Türkiye'de 51 milyon 600 bin kişi nüfusun yüzde 80,4'ü aylık sınırın altında, 37 milyon 150 bin kişi ise (nüfusun yüzde 37,6'sı) yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Ülkeyi yönetenler bütürlenmeye ve efelenmeye devam ederse Türkiye'de toplam nüfusun yüzde 98'i, yani 83 milyon 750 bin kişi aylık ve yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Bu durum ülkemiz için utanılacak bir tablodur.

Enflasyon rekorlar kırıyor

TÜİK'e göre temmuz ayı enflasyonu (TÜFE) yüzde 9,49 olurken yıllık enflasyon yüzde 47,83 oldu. Böylece 1978 yılından bu yana en yüksek temmuz ayı enflasyon rakamını görmüş olduk ayrıca bu rakam son 18 ayın da en yüksek enflasyon rakamı oldu... Enflasyonla ilgili diğer rakamlara baktığımızda, TÜİK temmuz ayı enflasyonunu yüzde 9,84, yıllık enflasyonu yüzde 63,7 olarak açıklarken ENAG temmuz ayı enflasyonunu yüzde 13,18, yıllık enflasyonu ise yüzde 122,8 olarak açıkladı. Merkez Bankası daha önce yüzde 22,3 olan yılsonu enflasyon tahminini yüzde 58'e çıkararak revize etti ancak birçok uluslararası kuruluş ve bankanın Türkiye'de yılsonu enflasyon tahminleri hâlâ yüzde 70'in üzerinde bulunuyor.

Uzunca bir süre daha yüksek enflasyonla yaşamaya devam edeceğimiz anlaşılıyor. Servet transferi devam edecek, adalatsız vergileme devam edecek, gelir dağılımı daha da bozulacak, Türk Lirası değer kaybetmeye devam edecek, zengin daha zengin, fakir daha fakir olmaya devam edecek. Çünkü Türkiye'de para politikası klasik yöntemlerle asıl iş olan enflasyonu önlemeye odaklanmıyor. Öncelikle siyasi irade buna engel, ikincisi de para politikası daha çok bozdukları bütçe açığını ve ödemeler dengesi açığını kapatmak için kullanılıyor.

Dış ticaret açığı artan kurlara rağmen düşmüyor

Ticaret Bakanlığı geçici gümrük verilerine göre temmuz ayında dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,7 oranında artarak 12,4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracatın ithalata karşılama oranı ise yüzde 61,9'a düştü. Buna göre cari dengemin temmuz ayında yaklaşık 4,4 milyar dolar açık verebileceği tahmin ediliyor. Bunun anlamı bütün çabalara rağmen ödemeler dengesi riski ve kur riski devam ediyor. Ayrıca kur artışlarının ekonomide yaklaşık dörtte bir oranında enflasyona yansdığı unutulmamalıdır.

Tüketicilerin nefesi kesiliyor

Geçtiğimiz hafta BDDK, konut hariç tüketici kredilerinin tamamında (KMH ve kredi kartları, taşıt kredileri dahil) faiz artışı getiren bir karar aldı. Bu karardan, tüketicilerin nefeslerinin iyice kesilmeye başladığını anlıyoruz. Ayrıca belki yandaş firmalar hariç, ticari kredilere erişimin giderek zorlaştığı bir sürece girmiş bulunuyoruz. Özel bankalar ticari kredide iyice küçülürken kamu bankalarında da 13 haftalık yıllıklardan oluşan kur etkisinden anndırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 33,4'e gerilemiş bulunuyor.

Ekonomik durgunluk geliyor

Anlaşılan yeni ekonomi yönetimi, klasik yol olan, enflasyonla mücadelede politika faizini beklenen enflasyonun üzerine çıkıp talebi kısmak ve Türk Lirası enstrümanlarına yatırım teşvik etmek yerine yan yola sapıp kredi faizlerini artırarak ekonomiyi yavaşlatmayı, böylece enflasyonu frenlemeyi düşünüyor. Ancak bu durumda verimli çalışabilen, aldığı krediyi artı değerli üretime ve istidama dönüştürebilen işletmeler de zor duruma düşecekler. İSO için hazırlanan Türkiye imalat PMI (şirketlerin satın alma yöneticilerinin mal ve hizmetleri satın alma eğilimlerini gösteren) endeksi, temmuz ayında 49,9 ile önceki aya göre 1,6 puan gerilerken altı aylık dönemde ardından ilk kez eşik değerini altına geriledi. Ayrıca TÜİK verilerine göre temmuz ayında bütün ekonomik güven endekslerinde gerileme görülüyor. Bu durumda, önümüzdeki günlerde haciz ve icra davalarında artış, tahminen yüzde 20'ler mertebesinde olan zombi şirketlerin iflas ve konkordato haberleri gelirse şaşmamızın. Elbette ekonomik küçülme ve işsizlik artışı da buna eşlik edecektir.

KAPAK

İHRACATIN ROTASI

Son birkaç yılda pandemiden Rusya-Ukrayna savaşına, Avrupa Birliği'ndeki durgunluktan yurtiçindeki enflasyonist ortama kadar pek çok sorunla boğuşan ihracat dünyası, yeni dönem hedeflerini yeniden şekillendiriyor. Ekonomi yönetiminin finansal kaynaklara ulaşma konusunda attığı adımlar ile yatırım planlarına hız veren ihracatçılar, 2023 sonunda 265 milyar dolarlık ihracata imza atmayı hedefliyor. Ekonomist Dergisi olarak Türkiye ihracatının yüzde 70'ini gerçekleştiren 10 dev sektörün yeni dönem stratejilerini ele aldık.



Temmuz ayının son günlerinde Hafize Gaye Erkan başkanlığındaki Merkez Bankası'nın sadeleşme ve sıkılaştırma süreci ile ilgili yeni düzenlemeleri hayata geçirmesi, son dönemde ciddi bir kan kaybı ile karşı karşıya olan ihracat dünyası tarafından memnuniyetle ve umutla karşılandı. Bir yandan 27 ay sonra yeniden faiz artırımı sürecine girilirken, diğer yandan ihracat kredilerinin sınırlandırıcı tedbirlerin dışında tutulması, reeskont kredilerinde günlük limitin 1,5 milyar TL'ye yükseltilerek KOBİ payının artırılması gibi önlemler ihracatçılar için 'iyi haber' oldu. Ayrıca reeskont kredilerinde yüzde 30 ilave ihracat bedeli satış koşulunun kaldırılması ve kredi vadesi boyunca döviz almama taahhüdünden, ithalat ödemeleri kapsamındaki döviz alımlarının istisna tutulması gibi adımlar da kaynak sıkıntısı yaşayan ihracatçılar için büyük önem taşıyor.

Zira son üç yılda pandemiden Rusya-Ukrayna savaşına, en büyük ihracat pazarı olan AB ülkelerindeki durgunluktan yurtiçindeki yüksek enflasyon sürecine kadar pek çok sorun ile uğraşan ihracatçılar için yeni dönemde dünya pazarlarındaki yerlerini korumak ve güçlendirmek için finansal

kaynaklara erişim hayati önem taşıyor. Geçen yılı 253,2 milyar dolarlık ihracatla kapatan Türkiye ihracat dünyası, 2023 için 265 milyar dolarlık hedef koydu. Ancak 2023'ün ilk yarısında enflasyonist sürecin ve deprem felaketinin olumsuz etkileri, bazı kritik sektörlerde geçen yıla göre düşüş yaşanmasına neden oldu. Şimdi ise gözler yılın geri kalan döneminde ihracat hedeflerine ulaşmak için nasıl bir strateji izleneceğine çevrilmiş durumda. Ekonomist Dergisi olarak toplam ihracatın yüzde 70'ini gerçekleştiren 10 dev sektörün yeni dönem ihracat stratejilerini masaya yatırdık.

OTOMOTİV

■ REKORA HAZIRLANIYOR

Türkiye'nin 16 yıldır ihracat lideri sektörü olan otomotiv, geçen yıl 31 milyar dolarla liderliğini kimya sektörüne kaptırmıştı. Sektörün hedefi bu yıl ihracat liderliğini tekrar geri almak. Ocak-Haziran 2023 döneminde otomotiv ihracatını geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 14 artarak 17,3 milyar dolara taşıyan sektör, hedefine ulaşmaya yakın görünüyor.

Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) Yönetim Kurulu Başkanı Baran Çelik, toplam



BARAN ÇELİK
OİB

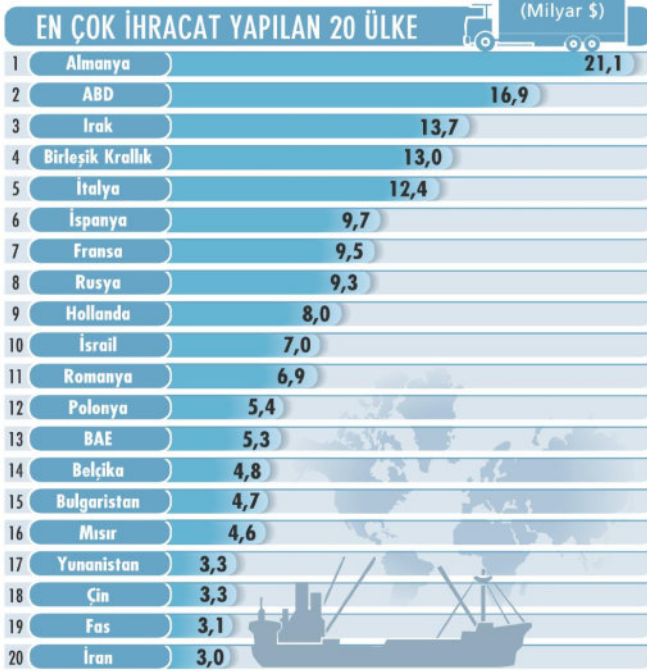
10 DEV SEKTÖRÜN YENİ DÖNEM STRATEJİLERİ

Sektör	2023 Sonu İhracat Hedefi	Yeni Stratejisi Ne Olacak?
Çelik	İlk 6 ayda değer bazında yüzde 39 düşüşle 7,2 milyar dolar ihracat yaptı. Yılsonu için hedef mevcudu koruyarak 20 milyar dolar ihracat.	B2B temasları artırmaya yönelecek. Doğu Avrupa'nın ardından Peru, Şili ve Polonya ticaret heyetlerini kuracak.
Demir-Demirdışı	İlk altı ayda sektör 6,49 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. 2023 sonu hedefi 15 milyar doları yakalamak.	AR-GE Proje Pazarı çalışması başlatıldı. Bu çalışma ile odak pazarlar belirlemek ve o pazarlara yönelik faaliyetleri artırma hedefleniyor.
Halı	2023 yılının ilk altı ayında 1,2 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Yılsonu için 3 milyar dolar hedefi koydu.	Tedarik zincirinde hammadde maliyetlerini minimize etmeye ve üretim süreçlerinde verimliliği artırmaya odaklanacak.
Hazır Giyim	İlk yarıda yüzde 7,2 gerileyen ihracat 10 milyar dolar düzeyinde kaldı. Yılsonu hedefi 20 milyar dolar olarak belirlendi.	Rekabetçiliği korumak için üretimde verimliliği artırarak, tedarik kanallarını ve pazarı çeşitlendirerek riski en aza indirmeye çalışacak.
Kimya	İlk altı aylık dönemde 14,6 milyar dolarlık ihracat yaptı. Yılsonu hedefi olarak 35 milyar dolar belirlendi.	Yakın dönemde e-ihracatın payını artıracak. Özellikle ABD pazarına ağırlığını koyacak. Ticaret heyetleri ve fuar katılımlarına hız verecek.
Madencilik	Yılın ilk 6 ayında ihracatı yüzde 16,09 düşüşle 2 milyar 815 milyon dolara geriledi. Yılsonunda 5 milyar dolarlık ihracat hedefi var.	Singapur, Meksika, Japonya, Özbekistan, Kazakistan, Kanada, Birleşik Krallık'a yönelik sektörel ticaret heyetleri gerçekleştirecek.
Makine ve Aksamları	Yılın ilk yarısında makine ihracatı 14,1 milyar dolar oldu. Yılsonunda ihracatın 28 milyar dolar olması bekleniyor.	İhracatın yüzde 60'ını gerçekleştirdiği AB pazarındaki yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve otomasyona yönelik adımlara ortak olacak.
Mobilya ve Orman Ürünleri	İlk yarıda 3,9 milyar dolarlık ihracat yaptı. Yılsonunda 10 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşılması planlanıyor.	Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında 18 ülkeye ziyaretler gerçekleştiriyor. İslam Birliği Teşkilatı Ülkeleri Stratejisi ile 2024'e hazırlık yapıyor.
Otomotiv	Ocak-Haziran 2023 döneminde ihracatı yüzde 14 artarak 17,3 milyar dolar oldu. 2023 sonu hedefi 34 milyar dolar.	Avrupa pazarını kaybetmemek için yeşil teknolojilere yatırım odaklanacak. AB'deki durgunluğa karşı pazar çeşitlenmesine gidecek.
Tekstil	2023 yılının ilk yarısında 5,9 milyar dolar ihracata ulaştı. Yılsonunda geçen yıl olduğu gibi 13 milyar dolar civarında ihracat hedefliyor.	Kısa vadede en önemli gündem maddeleri sürdürülebilir ve katma değerli üretime odaklanmak olacak.

Not: Sektörler alfabetik sıralanmıştır.



KAPAK



550 bin kişilik istihdam gücü ve ilk yarıyı verilerine göre yüzde 16 oranındaki pay ile yine ihracatın lider sektörü olduklarını söylüyor. Bu yılı 34 milyar dolarlık ihracatla kapatmayı planladıklarını aktaran Çelik, şu değerlendirmelerde bulunuyor: "Yılın ikinci yarısında çip krizinin etkisinin daha da azalması ile 34 milyar doları da aşabileceğimizi düşünüyoruz. Bu anlamda çip krizinin giderek çözüme kavuştuğunu görmek umut verici bir gelişme. Yine geçen yıl yaşadığımız Euro-dolar paritesinin olumsuz etkisini bu yıl yaşamıyoruz. Öte yandan halen sürmekte olan Rusya-Ukrayna Savaşı, ihracatımız için risk faktörü olmayı sürdürüyor. Ayrıca bu yıl dünyada 2,8'lik bir büyüme öngörülüyor ama Euro bölgesinde bu oran 0,8 düzeyinde. Bu oran da bizim için bir risk unsuru oluşturuyor. Avrupa'da yaşanacak durgunluk sürecinden ihracatımız olumsuz etkilenebilir."

Öte yandan OIB olarak endüstrinin güncel ihtiyaçları doğrultusunda projelere hem öncülük edip hem de destek olduklarını da söyleyen Baran Çelik; öncelikle, en büyük pazarın olduğu Avrupa Birliği'nin Yeşil Mütakabakası ile küresel rekabette otomotiv sanayinin daha yeşil, döngüsel ve dijital olmasının bir zorunluluk halini alacağına işaret ediyor. Çelik, AB ülkelerinde ulaşımda şu anda 95 gram olan ancak 2030 yılına kadar 47, 2035 yılına kadar ise sıfıra düşürülecek olan kilometre başına karbon emisyonu standardı için benzinli ve dizel araçların aşamalı olarak kaldırılması hedeflendiğini belirtiyor. Bu noktada Avrupa pazarını kaybetmemek ve otomotiv endüstrisinin rekabet gücünü koruyabilmek için yeni teknolojilere yatırımın önemli olduğunu kaydeden Baran Çelik, özellikle elektrikli araçlara yatırımın gerekli olduğunu söylüyor.

KİMYA**■ GÜNDEM E-İHRACAT**

Kimya sektörü 2022 yılında gerçekleştirdiği 33,6 milyar dolarlık ihracatla rekor kırmış ve ilk kez Türkiye'nin ihracat lideri olmayı başarmıştı. Bu yıl ilk altı aylık dönemde 14,6 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren sektör,



ADİL PELİSTER
İKMİB

ham maddesi olan petrol ve petrokimya fiyatlarındaki gelişmeler, AB ülkelerindeki resesyon ve durgunluk, Rusya-Ukrayna savaşının enerji piyasasına etkisi, faiz ve enflasyon gibi olumsuz etkilere rağmen yıl sonunda 35 milyar doların üzerine çıkmayı hedefliyor.

İhracatçıların öncelikle beklentisinin kur, enflasyon ve faiz oranlarının dengeli bir hale gelmesi olduğunu vurgulayan İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister, "Finansal ve ekonomik düzenlemelerin en kısa zamanda gerçekleştirilmesini, yatırım ortamının iyileştirilmesini ve kolay, uygun ve uzun süreli finansmana erişim olanağı sağlanmasını bekliyoruz. Kimya sektörü ihracata çok ciddi destek veren stratejik bir sektör. Bu yönüyle sektörümüze ayrıcalık tanınarak verilen desteklerin artırılmasını bekliyoruz" diyor.

Önümüzdeki dönemde uygun yatırım ortamının oluşturulması ve finansmana erişim kolaylığı sağlanmasının sektördeki firmaların sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşıdığına dikkat çeken Pelister, Avrupa'daki dalgalanmanın bu haliyle süreceğini tahmin ettiklerini ve bu durumun ihracatta yavaşlamaya neden olabileceğini vurguluyor. Pelister, ihracat pazarını çeşitlendirmenin yanı sıra "E-ihracata yönelmenin, uzak ülkelere ve Amerika'ya yönelik ihracata ağırlık vermenin ihracatı artırmak için önemli ve gerekli olduğuna inanıyoruz. Bu ülkelere yönelik düzenlediğimiz ve düzenleyeceğimiz ticaret heyetleri, fuar katılımları veya UR-GE heyetleri ihracatımızın artışına katkı sağlayacak" diye konuşuyor.

DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER

■ RASYONELE DÖNÜŞ UMUTLARI

Demir ve demir dışı metaller sektörü geçen yılı, 2021 yılının aynı dönemine kıyasla değerinde 14,6 milyar dolar ve miktarda 3,17 milyon ton ihracat gerçekleştirerek tamamladı. Böylece, genel ihracattan 5,7 oranında pay elde ederek en çok ihracat yapanlar sıralamasında altıncı sırada yer aldı. 2023 yılının ilk altı ayında ise sektör 6,49 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Sektörün haziran ayı ihracatı ise 1,1 milyar dolar olarak gerçekleşerek genel ihracattan yüzde 5,1 oranında paya sahip oldu.

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tec-

Ticaret Bakanlığı'ndan e-ihracat destek paketi



Temmuz ayının son günlerinde Ticaret Bakanlığı'ndan ihracatçılara yeni bir destek paketi açıklaması geldi. Ticaret Bakanı Ömer Bolat tarafından yapılan açıklamada,

e-ihracatın genel ihracat içindeki payının yüzde 10'a çıkarılması hedefi ile hazırlanan 'e-ihracat destek paketi'nin tüm e-ihracat ekosistemini kapsayacak şekilde Türk ürünlerinin ve markalarının dünyaya tanıtılmasında gerekli destekleri sağlayacağı belirtildi. Açıklamada, "Oluşturduğumuz destek paketleri ile e-ihracatımızın genel ihracatımız içerisindeki yüzde 1,5 oranındaki payını yüzde 10'a çıkarmayı ve böylece, dünyada hızla yükselmekte olan sınır ötesi e-ticaret pazarında ülkemiz ihracatçılarının etkin ve aktif bir şekilde rol almasına öncülük etmesine yardımcı olmak hedeflenilmektedir" denildi. Söz konusu paket kapsamında, dijital pazaryeri tanıtım desteği, sipariş karşılama hizmeti desteği, depo kira desteği ve pazaryeri komisyon gideri desteği gibi destekler ihracatçıların kullanımına sunulacak.

MUSTAFA GÜLTEPE / TİM BAŞKANI

"2023 hedefi için elimiz güçlendi"



"Uzun süreden bu yana finansmana erişimde sıkıntılarla karşılaşıyorduk. İhracatçılarımızın bu sorununu her platformda dile getirdik. Merkez Bankası'nın son düzenlemelerine baktığımızda talep ve beklentilerimizin önemli ölçüde karşılandığını görüyoruz. İhracat kredilerinin sınırlandırıcı tedbirlerin dışında tutulmasını, reeskont

kredilerinde günlük limitin 1,5 milyar TL'ye yükseltilerek KOBİ payının artırılmasını büyük bir memnuniyetle karşıladık. Ayrıca reeskont kredilerinde yüzde 30 ilave ihracat bedeli satış koşulunun kaldırılması ve kredi vadesi boyunca döviz almama taahhüdünden, ithalat ödemeleri kapsamındaki döviz alımlarının istisna tutulması ihracat ailemiz için büyük bir motivasyon kaynağı oluşturacak. Bunun yanı sıra ihracat kredilerinin, sınırlandırıcı tedbirleri kapsamında tutulması hem istihdamın devamlılığı hem de cari açığın kapatılması açısından son derece faydalı olacaktır. İhracatta bu yıl 265 milyar dolarlık bir hedefe odaklanmıştık. Merkez Bankası'nın yeni düzenlemeleri sayesinde hedefe ulaşma konusunda elimiz artık çok daha güçlendi."



KAPAK

ORHAN TURAN / TÜSİAD BAŞKANI

“Bölgesel çeşitlendirmeye gitmeliyiz”

“İhracatımız yılın ilk yarısında yıllık yüzde 2’ye yakın daralmış durumda. Bunun başlıca üç sebebi olduğunu düşünüyoruz. Öncelikle Avrupa talebinin belirgin şekilde yavaşladığı bir süreçteyiz. Hatta Almanya resesyona giriyor. Dolayısıyla bu durum ihracatımızı olumsuz etkiliyor. Bölgesel çeşitlendirmeye gitmeli ve bunu daha hızlı yapmalıyız. İkincisi, son 1-1,5 yıldır ihracat tarafında yaşanan kredi sorunları. Reeskont kredilerinin yeniden canlandırılması ve regülasyonların gözden geçirilmesi gerekiyor. Üçüncü ve aslında en temel sorunumuz ise daha yapısal. Rekabet avantajımızı kaybediyoruz. Özellikle Çin ve Kuzey Afrika’nın bizden pay aldığını söyleyebiliriz. Bunun için de sadece ucuz iş gücüne odaklanmak değil verimlilik artışına odaklanmalı, yüksek katma değerli üretime geçmeliyiz. Benzer şekilde, arzu ettiğimiz ölçüde marka üretmiyoruz. Bunun için de önemli AR-GE yatırımları gerekli. Yüksek katma değerli üretim ve AR-GE yatırımları için de nitelikli insan kaynağı ve bunu sağlayacak bir eğitim reformu gerekiyor.”



SÜLEYMAN SÖNMEZ / TÜRKONFED BAŞKANI

“Yüksek katma değerli ihracata yönelmeliyiz”

“İhracatımızda düşük teknolojlili tüketim malları ve ham madde mallarının yoğunluğu dikkatlerden kaçmıyor. Biz girişimci bir ülkeyiz, Anadolu iş dünyasının büyük bir yatırım iştahı var. Ancak toplam verimlilik düşük olunca yüksek girişimcilik performansımızın pozitif etki yaratması güçleşiyor. Yüksek teknoloji ihracatımız yüzde 3 seviyesinde ve bu oranın OECD ülkeleri ortalamasının yüzde 17-18 bandında seyrettiğini biliyoruz. Türkiye yüksek teknoloji endüstrilerine ve yeşil dönüşüme dolayısıyla yeşil sanayileşmeye öncelik veren stratejik bir sanayi politikasına ihtiyaç duyuyor. Son alınan reeskont kredisi kararı bir rahatlama yaratacaktır. Ancak ihracatçılarımıza yönelik özellikle yüksek katma değer temelinde özel teşvik ve destekler önemli olsa da uzun vadede bu alanda gerçekleştirilecek yeni üretim modeli reformu ihtiyacı da çok açık. O nedenle verimlilik temelli bir üretim ekonomisini, yüksek katma değer yaratacak, yüksek teknoloji kullanan ve yüksek katma değerli ihracata yönlendirecek bir rotanın belirlenmesi gerekiyor.”



delioğlu, küresel olarak dünyada son çeyrekte toparlanma ile ilgili beklentinin yüksek olduğunu, buna bağlı olarak iyileşmenin sinyallerini yine son çeyrekte alacaklarını öngördüklerini söylüyor. Tecdelioğlu, “Yıl sonunda geçen seneki rakamı tutturup hatta biraz da onun üstünden kapatarak Cumhuriyetimizin 100’üncü yılında yeni bir ihracat rekoruna imza atmak en büyük hedefimiz” diyor. Merkez Bankası’nın ihracatçılara kullandığı reeskont kredisinde günlük limitleri beş katına çıkartmasını ve kredi kullanacak firmalara ilave yüzde 30 döviz bozdurma şartını kaldırmasını olumlu karşıladıklarını ifade eden Tecdelioğlu, ekonomi politikalarında ‘rasyonel’e dönüş için umutlarının arttığını belirtiyor. Tecdelioğlu, ihracatı artırma ve koruma strateji ile ilgili şunları söylüyor:

CETİN
TECDELİOĞLU
İDDMİB

“AR-GE Proje Pazarı çalışmamızı başlattık. Bu çalışma ile sektöre yönelik yenilikçi ve ilerici projelerde bulunmaya, sektörel ve ülke bazlı raporlar hazırlamaya ve sektörel toplantılar, çalıştaylar düzenlemeye çalışıyoruz. Temel amacımız yeni odak pazarlar belirlemek ve o pazarlara yönelik faaliyetleri artırmak. Ayrıca, katma değerli ihracata odaklanıyoruz.”

MAKİNE İMALAT

■ MAKİNEDE İYİMSER SENARYO

Makine imalat sanayi konsolide verilerine göre, dünya makine ticareti bir önceki yıla göre yüzde 1,5 büyüdüğü 2022 yıl sonunda, sektör serbest bölgeler dâhil ihracatını önceki yıla göre yüzde 11,3 artırarak 25,5 milyar dolara taşıdı. Bu yılın ilk yarısında toplam makine ihracatımız 14,1 milyar dolar oldu. Ukrayna-Rusya savaşının etkileri ile AB ve ABD’deki enflasyona bağlı parasal sıkılaşma eğilimleri talebi etkiledi.

Özellikle mali politikadaki sıkılaşmanın etkisiyle küresel ölçekte durgun geçen yılın ilk yarısında endüstriyel talebin yavaşlamasının etkilerini derinden hissettiklerini belirten Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Kutlu Karavelioğlu, “Yılın başında para politikalarının 2023 sonuna kadar gevşetilmeyeceği, bunun da sabit sermaye yatırımlarını olumsuz etkileyeceğini öngörerek bir hedef belirledik. Resesyon beklentilerinin güçlenmesinin küresel enflasyondaki yüksekliğe rağmen emtia ve mal fiyatlarını sınırlayacağı; iyimser senaryomuzun ise önceki iki yılda



**KUTLU
KARAVELIOĞLU**
MAİB

değer olarak yüzde 30'dan fazla artan küresel dış ticaretin yüzde 5 kadar azalacağı yönünde olduğunu açıklamıştı. Süreç beklentilerimize uygun gidiyor ve yıl sonu ihracatımızın 28 milyar dolara yakın olacağı görülüyor" diyor.

2022'nin ikinci çeyreğinden itibaren TL'de yaşanan aşırı değerlenme, yabancı para cinsinden elde edilen gelirlerin yurt içi maliyet artışları karşısında yetersiz kalmasına neden olmuştu. Ekonomide rasyonel zemine dönüş olarak ifade edilen yeni modelin; son bir yılda oluşan fiyatlamaya dengesizliklerini ortadan kaldıracığına ve ithalattan üretime dönüşü hızlandıracağına inandıklarını kaydeden Karavelioğlu, "Tedrici bir geçiş sürecini gerektirecek bu dönüşün ilk işaretlerinin dahi küresel pazarı kasıp kavuran resesyon fiyatlamalarında elimizi rahatlattı. Döviz gelirlerimizdeki serbest tasarruf kabiliyetimize tekrar kavuştuğumuzda, rekabet ortamında elimizi biraz daha güçlendirebiliriz" diye konuşuyor.

ÇELİK

MEVCUDU KORUMAYA ODAKLANDI

Türkiye ihracatının başat sektörlerinden biri olan çelik sektörü, 2022 yılını korumacılık önlemleri ile mücadele ve artan enerji maliyetlerinin baskısıyla ihracatta miktar bazında yüzde 17,7 azalışla 19,6 milyon ton, değerde ise yüzde 5,3 düşüşle 21,1 milyar dolar ile kapatmıştı. İhracat performansını etkileyen sorunların devam etmesi nedeniyle 2023'ün ilk yarısında da istedikleri performansı sergileyemeyen sektör, miktarda yüzde 39,1 düşüşle 6,5 milyon ton, değerde ise yüzde 39,2 azalışla 7,2 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi.

Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Aslan, bu gidişat ışığında 2023 yılında büyümeden çok, mevcudu korumaya odaklandıklarını söylüyor. 2023 yılında da sektörü etkileyen olumsuzlukların devam edeceğini öngörerek yeni yıl çalışmalarını buna göre planladıklarını belirten Aslan, "Yılın başında sektörel ticaret heyetlerimizi gerçekleştirmek üzere harekete geçtik. 6 Şubat deprem felaketinin yaralarını sarmaya destek verirken, bir yandan ihracatın aralıksız devam etmesi için çalışmalarımızı sürdürdük; Macaristan, ardından da Bulgaristan, Romanya, İspanya ve Belçika Sektörel Ticaret Heyetlerimizi gerçekleştirdik. Peru-Şili ve Polonya Sektörel Ticaret

ERDAL BAHÇIVAN / ISO BAŞKANI

"STA sayısını artırmalıyız"



"Sanayi sektörü ihracatının artırılması konusunda, en önemli başlıklardan biri, küresel ekonomik dalgalanmalardan daha az etkilenmemizi sağlayacak bir adım olarak, pazar çeşitlenmesi. Bu bağlamda serbest ticaret anlaşmamız olan ülke sayısını artırmamız gerekiyor. Örneğin, önemli bir potansiyel taşıyan Asya-Pasifik bölgesine dönük stratejiler

geliştirebiliriz. Konjonktürel dalgalanmalardan korunmamızı sağlayacak bir başka faktör de ürün çeşitliliğini artırmak. Bu bağlamda e-ticaret küresel ölçekte hızlı büyüyen, fırsatlar barındıran bir alan olarak öne çıkıyor. Söz konusu alanda da küresel pastadan payımızı artırmayı hedeflemeliyiz. Yapılan çalışmalar, Türk ihracatçıların rekabet avantajını büyük oranda fiyat avantajı üzerinden sağladığını, buna karşın kalite ve markalaşma gibi başlıkların görece daha geride kaldığını gösteriyor. Bu da döviz kurlarına, maliyet artışlarına, genel olarak konjonktürel dalgalanmalara aşırı duyarlı bir yapının oluşmasına neden oluyor. Dolayısıyla kalıcı rekabet avantajı kazanmamızı sağlayacak unsurlara daha fazla odaklanarak ürün kalitesini geliştiren, teknoloji ve bilgi yoğunluğunu artıran, tasarımı ve markalaşmayı merkeze alan strateji ve politikalara ağırlık vermeliyiz."

FUAT TOSYALI / ADMİB BAŞKANI

"İkinci yarı daha iyi geçecek"



"Özellikle demir-çelik sektöründe küresel talepteki daralmadan kaynaklı düşüşlerin olumsuz etkisi devam ediyor. Bu gelişmelerin neticesinde Türkiye genelinde çelik sektörümüz haziran ayında yüzde 42,1'lik, demir ve demir dışı metaller sektörümüz ise 18,8'lik düşüşler yaşadı. Ancak, haziran ayında yaşadığımız bayram tatilinin negatif etkisini temmuz ayında hissetmedik. Bunun yanına azalmaya başlayan enerji maliyetleri, talepte hareketliliğin başlaması gibi faktörleri eklediğimizde daha iyi bir sonuç elde edeceğimizi düşünüyorum. ABD ekonomisinde toparlanma sinyallerinin güçlenmesinin yanı sıra, ASEAN bölgesinde de turizmde canlanma bekleniyor. Orta vadede inşaat projelerinin artması ve buna bağlı olarak talebin de canlanması bekleniyor. Yılın ikinci yarısının daha iyi geçeceğine inanıyoruz. Talepteki kıpırdama ile birlikte Türkiye geneli demir çelik sektöründe yılsonunda 30 milyar dolarlık ihracatı yakalamaya ve hatta üzerine çıkmaya çalışacağız. Hedefimiz, yaşadığımız her türlü zorluğa rağmen Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına yakışır bir ihracatla ülkemize katkı sunmak."



KAPAK



Heyetlerimizi ise yakında gerçekleştireceğiz" diyor.

Heyetler kapsamında gerçekleştirilecek ikili iş görüşmeleri ile söz konusu ülkelere çelik ihracatımızın artırılması hedefleniyor. Yurt dışı ticaret heyeti çalışmalarını sürdürürken fuarları takip edip sektörü uluslararası arenada en iyi şekilde temsil etmeye çalıştıklarını vurgulayan Aslan, "Planladığımız alım heyetlerimizle de hedef pazarlarımızdaki çelik alıcılarını Türkiye'ye davet ederek, firmalarımızın ihracat performanslarına katkı sağlamanın, daha fazla B2B gerçekleştirmenin peşindeyiz. Pazar payımızı artıracak proje ve çalışmalar ile 2023'te de sektörümüze ve Türkiye ekonomisine katkı sağlamak için çalışmalarımıza devam edeceğiz" diye konuşuyor.

MOBİLYA**UZAK ÜLKE STRATEJİSİ**

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektörü geçen yıl bir önceki yıla oranla yüzde 20'lik artışla 8,4 milyar dolarlık bir ihracat gerçekleştirmişti. 2023 yılının ilk yarısında ise yaşanan deprem felaketi ve bayram tatilleri araları siparişlerin durmasına ve kimi zaman da beklemesine yol açtı. Bu nedenle yılın ilk yarısında 3 milyar 982 milyon dolarlık bir ihracat gerçekleşti. Yılın ikinci yarısında ise beklentiler iyimser.

İstanbul Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanı Erkan Özkan, yoğun bir şekilde çalışarak sektörün hedefi olan 10 mil-

**ADNAN ASLAN**
ÇİB**ERKAN ÖZKAN**
İİB**AHMET ÖKSÜZ**
İTHİB

yar dolar rakamına ulaşmak istediklerini söylüyor. Fakat bu zorlu hedefe ulaşmak için hammadde sorunlarının çözülmesi gerekiyor. Belirsizliklerin ve hızlı değişimlerin olduğu ortamlarda üretmenin ve ihrac etmenin zor olduğunu aktaran Erkan Özkan, "Dünyada yaşanan durumun ülkemizdeki yansımaları da üreticilerimizi zorluyor tabii. Özellikle ham maddenin dövizle tedarik edilmesi ve fiyatların bir anda artıp bir anda düşmesi ya da ham madde bulunamadığı dönemlerde stok yapılması gibi üreticilerin aldığı acil önlemler uzun vadede kârlılıkları da etkiliyor" diyor. Üreticilerin mağdur olmaması için Ticaret Bakanlığı'nın Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında 18 ülkeye ziyaretler gerçekleştirdiklerini, ticaret heyetleri ile görüşmeler yaparak üreticilerin ilgili ülkelerde fuarlara katılmalarını sağladıklarını kaydeden Özkan, öte yandan yakın zamanda bakanlığın desteğiyle İslam Birliği Teşkilatı Ülkeleri Stratejisi kapsamında çalışmalara başladıklarını da anlatıyor. Özkan, bu kapsam da 2024 yılında yapılacak ziyaretlerin kurgulandığını aktarıyor. Özkan, bu ziyaretler ve gerçekleşecek iş birlikleri ile hem sektörümüzün rahat bir nefes almasını amaçladıklarını hem de hedeflenen ihracat rakamına ulaşmayı planladıklarını söylüyor.

HAZIR GİYİM KONFEKSİYON**YEŞİL DÖNÜŞÜM PLANLARI**

İhracatın lokomotif sektörlerinden hazır giyim ve konfeksiyon, 2022'yi 21,2 milyar dolar ihracatla



kapattı. 2023'te küresel ve ulusal ölçekteki bazı gelişmelerden olumsuz etkilenen sektörde, ilk yarıda geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7,2 gerileyen ihracat 10 milyar dolar düzeyinde kaldı. Haziran ayından itibaren yukarı yönlü hareket eden kurun geldiği mevcut seviye ve ekonomi yönetiminin finansmana erişim konusunda yaptığı düzenlemelerin ihracata pozitif yansımaları olacağını söyleyen Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Mustafa Gültepe, "Ancak kış sezonu siparişleri büyük ölçüde tamamlandığı için mevcut tablo ışığında 2022'deki hacme ulaşmamızı başarı olarak değerlendirebiliriz" diyor.

Yeni dönemde rekabetçiliğini kaybetmek istemeyen sektör, enflasyonist ortamın olumsuz etkilerini de üretimde verimliliği artırarak, tedarik kanallarını ve pazarı çeşitlendirerek en aza indirmeye çalışıyor. Hazır giyim ve konfeksiyonda 40 milyar dolar gibi iddialı bir ihracat hedefleri olduğunu belirten Gültepe, hedefe ulaşmak için markalı ve katma değerli üretimi artırmak gerektiğini belirtiyor. Ayrıca yeşil dönüşümü hızla tamamlamak gerektiğini belirten Gültepe, sözlerine şu şekilde devam ediyor: "Kısa vadede ise fuar katılımları, ticaret ve alım heyetleri organizasyonlarıyla pazar çeşitliliğimizi artırmaya çalışıyoruz. İşçilik maliyetlerimiz rakibimiz olan ülkelere göre çok yüksek. Emek yoğun olan sektörümüze ilave istihdam destekleri verilmesinin rekabetçiliğimize pozitif yansıtacağını düşünüyorum."

TEKSTİL

■ KÜRESEL ÇEKİM MERKEZİ HEDEFİ

2022 yılında Cumhuriyet tarihi rekoru kıran 12,9 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştiren tekstil sektörü ise 2023 yılının ilk yarısında ise 5,9 milyar dolar ihracata ulaştı. Sektör, şubat ayında yaşanan deprem felaketinden çok olumsuz etkilendi. Bölgede tesisler zarar gördü. Hali hazırda yüzde 70 oranında üretim-



NAİL OLPAK / DEİK BAŞKANI

"Uzun vadeli finansmana erişim çok önemli"



"Küresel büyüme yüzde 3 civarında yatay seyrederken, yeni küresel ölçekli riskler de ortaya çıkabiliyor. Önümüzdeki dönem için orta vadeli düşündüğümüzde de bu görünüm hızla tersine çevrilemeyebilir. Öncelikle yeni yatırımlarla birlikte sanayide üretim kapasitemizi ve ürün çeşitliliğimizi artırmamız gerektiğini düşünüyorum.

Küresel durgunluk iddiaları karşısında yapacağımız en büyük hata üretimi durdurmak veya yavaşlatmak olacaktır. Yeni yatırımlar için de özellikle uygun maliyetli ve uzun vadeli finansmana erişim büyük önem taşıyor. Özellikle ihracatın finansmanı konusunda Türk Eximbank kaynaklarının güçlendirilmesi kritik öneme sahip. Yakın zamanda kaynağına 6,8 milyar TL destek alan Eximbank için, 265 milyar dolar mal ihracatı, 120 milyar dolar hizmet ihracatı ve yurt dışı müteahhitlik sektörünü de birlikte değerlendirdiğimizde daha fazla kaynağa ihtiyaç var. Ayrıca artan maliyetlerin, yeni teşvik mekanizmaları ile ihracatçı üzerindeki yüklerinin azaltılması gerektiğini düşünüyorum."

ler devreye alındı. Tekstil sektörünü en çok etkileyen iki başlık enerji fiyatları ve asgari ücret artışı. Artan işçilik giderlerinin doğrudan firmaların maliyetlerine ve kârlılıklarına yansıdığını belirten İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, "Üretim maliyetlerinin uluslararası ölçekte rekabet edebilme imkanlarını da göz önünde bulundurmalıyız. Bu çerçevede sektörün ve işverenin işçilik giderleri hususunda desteklenmesi gerektiğini değerlendiriyoruz" diyor.

Bununla birlikte kısa vadede en önemli gündem maddeleri sürdürülebilir ve katma değerli üretime odaklanmak. Üretim kabiliyeti ve sürdürülebilir üretim anlayışıyla küresel 'çekim merkezi' olarak konumlanacaklarını belirten Öksüz, bu kapsamda ihracatta pazar çeşitliliği sağlayacak heyetler ve fuarlar, katma değer artışı sağlayacak projeler ve tanıtım faaliyetleri hayata geçirdiklerini belirtiyor. Küresel ligdeki payını artırmak isteyen sektör, AB'deki pazar payını koruyarak alternatif pazarlarla rekabetçiliğini artırmayı hedefliyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı normlarına üst düzey uyumu hedeflediklerini belirten Öksüz, "Katma değerli ihracat yolunda sürdürülebilir üretim ve tasarım gücü öne çıkan faktörler. Biz de İTHİB olarak çalışmalarımızı hep sürdürülebilirlik odağında gerçekleştiriyoruz" diyor.



MADEN

■ YÜZDE 10 -15'LİK DÜŞÜŞ BEKLENİYOR

2022 yılında maden sektörü 6,5 milyar dolarlık rekor bir ihracata imza atmıştı. 2023'ün ilk yarısına bakıldığında ise maden ihracatı, geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 16,09 düşüşle 2 milyar 815 milyon dolara geriledi. Haziran ayı ihracatında ise geçen yılın aynı ayına göre düşüş yüzde 18,64 oldu. Haziran ayı ihracatı 594 milyon dolardan, 483 milyon dolar seviyesine geldi. Sektörün 2023 ihracatında 2022'ye göre yüzde 10 - 15'lik bir düşüş beklediklerini söyleyen İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Rüstem Çetinkaya, "Bunu yeterli görmüyoruz. Sektörümüzün çok daha büyük bir potansiyele sahip olduğunu biliyoruz. Maden sektörü olarak 30 milyar dolarlık ihracat seviyelerini aşabiliriz. Hedefimiz büyük ancak, bunu başarabileceğimize canı gönülden inanıyorum" diyor.

İMİB olarak yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen yeni pazarlar yaratmaya ve mevcut pazarlarda da maden sektörünün payını artırmak için çalışmalarına devam ettiklerini dile getiren Çetinkaya, bu kapsamda düzenledikleri ticaret heyetleriyle üyelerine destek olmayı sürdürdüklerini belirtiyor.

Doğal taş sektöründe Mısır, Fransa, Avusturya, Singapur, Meksika, Japonya, Özbekistan, Kazakistan, Kanada, Birleşik Krallık ülkelerine yönelik sektörel ticaret heyetleri gerçekleştirmeyi planladıklarını söyleyen Çetinkaya, şunları ekliyor: "Yine, bu yıl eylül ayı sonunda 57'inci kez İtalya'nın Verona kentinde gerçekleşecek olan Marmomac 2023 Mermer Fuarı'nın milli katılım organizasyonu 13'üncü kez birliğimizce organize edilecek. Sektörün en büyük fuarlarından olan söz konusu fuara 50'den fazla Türk firmalarımızla katılım sağlayacağız. Bu yıl sonuna kadar ticaret heyeti sayısında 18'e ulaşacağız."

Gelecek yıl ise bu sayıyı 24'e çıkarmayı hedefliyoruz. Bu heyetlerimizin ihracata olumlu etkilerini kısa sürede görmeyi umuyoruz."

HALI

■ İSTANBUL'DA FUAR DÜZENLİYOR

Türkiye'nin dünyada adından söz ettirdiği alanlardan biri olan halı sektöründe de ihracat stratejileri yeniden kuruluyor. Sektör 2022 yılını 2,7 milyar dolar ihracat ile kapatmıştı. 2023 yılının ilk altı ayında da 1,2 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Geçen yıl pandemi sonrası talep patlamasının yaşandığı bir yıl olduğunu belirten İstanbul Halı İhracatçıları Birliği (İHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hayri Diler, bu yıl da ihracatı benzer seviyelerde gerçekleştirmeyi hedeflediklerini kaydediyor.

Türkiye'deki enflasyonist ortamla mücadele etmek için, halı sektörü olarak çeşitli stratejiler ve adımlar izlediklerini anlatan Diler, "Öncelikle maliyetlerimizi etkin bir şekilde yönetmeye çalışıyoruz. Tedarik zincirinde verimliliği artırarak ham madde maliyetlerini minimize ediyor ve üretim süreçlerinde verimliliği artırıyoruz. Aynı zamanda, enerji ve işgücü maliyetlerini kontrol altında tutmaya çalışıyoruz" diyor. Yakın gelecek için en önemli stratejilerinin İstanbul merkezli bir uluslararası fuar düzenlemek olduğunu vurgulayan Diler, şu bilgileri veriyor: "En önemli stratejimiz İstanbul Halı İhracatçıları Birliği, Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği ve TÜYAP iş birliğinde 5-8 Aralık 2023 tarihinde İstanbul Fuar Merkezi'nde 'CFE Halı ve Yer Döşemeleri Fuarı'nı gerçekleştireceğiz. Devletimizin her kademesinin desteği ile hem ülkemize hak ettiği halı fuarını kazandıracamız, hem de ihracatımızı artıracamız. Fuarımızın hem direkt hem de dolaylı gelirlerinin ülkemize fayda sağlaması en büyük temennimiz."



RÜSTEM
ÇETINKAYA
İMİB



AHMET HAYRİ
DİLER
İHİB



KOBİ limiti otomatik endekse bağlanmalı

Farklı görüşler olsa da iş dünyası, enflasyonist ortamda KOBİ mali bilanço limitinin otomatik endekse bağlanmasını önerdi. TL'deki değer kaybı dikkate alındığında limitin 1 milyar TL'ye çekilmesi talep ediliyor

KÜÇÜK ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) tanımında yapılan değişikliklerle, bir işletmenin KOBİ statüsünde değerlendirilmesi gereken şartlardan biri olan mali bilanço limiti gelen talepler üzerine geçen haftalarda 250 milyon liradan 500 milyon liraya yükseltildi. Ancak iş dünyası yüksek enflasyon karşısında 500 milyon liralık limitin yeterli olmadığı ve 1 milyar liraya yükseltilmesi gerektiğini savunuyor. Mevcut KOBİ tanımının yeterli olup olmadığını sanayiciler sorduk.

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkan Yardımcısı **Irfan Özhamaratlı**, "KOBİ olmanın iki ana kistası var. Birincisi, çalışan sayısıyla alakalı. Bir işletmenin KOBİ statüsünde değerlendirilmesi için çalışan sayısının 250'nin altında olması gerekiyor. Bir de iş hacmine göre sınıflandırılıyor. Belli bir hacmin altında kalan firmalar, KOBİ statüsünde kabul ediliyor. Bu daha önce 250 milyondur. Şimdi yeni yapılan düzenlemeyle 500 milyona çıkarıldı. Şu anda yapılan düzenleme yerinde. Çünkü enflasyonun olduğu yerde belirlenen rakamların alım gücü düşüyor. Dolayısıyla enflasyonla orantılı bir artışın yapılması ihtiyaç." dedi.

'ENFLASYON ORTAMINDA CİDDİ FARKLAR OLUŞUYOR'



Irfan Özhamaratlı

KOBİ tanımı için gerekli olan mali bilanço limitini 1 milyar lira yapmak yerine ekonomik endekslere bağlayarak otomatik hale getirmenin daha mantıklı olacağını belirten Özhamaratlı, şu ifadeleri kullandı: "Bunu otomatik hale getirmek çok daha mantıklı olacaktır. Düzenleme yapma a k



Sabrihan Tıknaçoğlu

yerine belli bir kıstasa bağlamak anlamlı olacaktır. Örneğin; asgari ücret cirosu ya da her yıl belli bir oranda artış gibi durum olursa firmalar daha rahat edecektir. Çünkü artış yapılmadan önce bazı firmaların açısından problemli. 250 milyon hacmini aşan firma, aslında 10 milyon doların altında bir ciroda. Artış olmasaydı, KOBİ statüsünde kabul edilmeyecekti. Dolayısıyla belli endekslere bağlanarak, otomatik hale getirilmesi yerinde olur. Enflasyonun yüksek olduğu zamanlarda 1 yılda çok ciddi farklılıklar oluşuyor. Bu artış yapılmadan, bu haklardan faydalanmak isteyen firmaların düşünün. Artış olmadan önce KOBİ değildi, artış sağlanınca KOBİ haline geldi. Bu durumun yaşanmaması için endekslere bağlanarak yıl içinde otomatik bir düzenleme olması daha mantıklı bir olabilir."

'ÇALIŞAN SAYISI LİMİTİ DE DÜZENLENMELİ'

Ayrıca KOBİ tanımlaması yapılırken bir diğer kistas olan çalışan sayısının da sektörel farklılıkları göz önünde bulundurarak düzenlenmesi gerektiğini söyleyen Özhamaratlı, "Emek yoğun sektörlerde, örneğin tekstil sektöründe bir firma 255 çalışan sayısına ulaştığı vakit KOBİ statüsüne giremiyor. Ancak emek yoğun faaliyet gösteren bir firma için ça-



lışan sayısının 255 olması çok yüksek bir sayı değil. Dolayısıyla çalışan sayısı kistasında da emek yoğun sektörleri göz önünde bulundurarak, sektörel farklılıkların değerlendirildiği bir düzenleme yapılması gerek." önerisi yaptı.

50 MİLYON DOLAR KOBİ'DİR



Ahmet Güleç

Mobilya Dernekleri Federasyonu (MOSFED) Yönetim Kurulu Başkanı ve Türkiye İhracatçıları Meclisi (TIM) Başkan Yardımcısı Ahmet Güleç, KOBİ tanımı için gerekli mali bilanço limiti olan 500 milyon liranın yeterli olmayacağını ifade ederek, şu sözleri kaydetti: "Türkiye'deki enflasyon ve TL'nin orta dönemde yabancı paralar karşısında değer kaybedeceği öngörüsüyle KOBİ tanımı için belirlenecek ciro tutarının en az 1 milyar lira olması gerekiyor. Günümüzde 50 milyon dolar altında ciro yapan bir şirket, dünyanın her yerinde KOBİ statüsüne sayılır."



Ömer Karadeniz

Küçük işletmelerin destek payı düşebilir

PLASTİK Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) ve **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** Meclis Üyesi Ömer Karadeniz: "KOBİ tanımı geçmişine baktığımızda bilanço rakamı 2012 yılında 25 milyon iken, 2021 yılında 125 milyon olmuş, 2022 Mart'ta da yine yüzde 100 artışla 250 milyona çıkarılmıştır. İki yıl üst üste uygulanan yüzde 100'lük artış oranı daha fazla işletmenin desteklerden faydalanmasına yönelik olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde 2023 Mart'ta da yine yüzde 100 artışla 500 milyona çıkarılmıştır. Şimdi ise 1 milyara çıkması daha büyük işletmelerin de desteklerden faydalanabileceği anlamına gelmektedir. Faydalanıcı sayısının artması ile birlikte destek kaynakları da artırılmış olsa sorun teşkil etmez. Ancak kaynaklar sınırlı olduğundan, küçük işletmelerin desteklere ulaşımının zorlaşacağı ve destek kalitesinin düşeceği kanaatindeyim. 500 milyonluk rakam simdiye kadar yeterli görünmektedir."

'500 milyon TL yeterli değil'

DIŞ Malzemeleri Sanayici ve İşadamları Derneği (DIŞSIAD) Başkanı Erkan Uçar: "Pandemi döneminden bu yana içinde bulunduğumuz yüksek enflasyon iklimi ve son 6 yılda dövizdeki artış ivmesini göz önüne aldığımızda KOBİ tanımında kullanılan ciro rakamının yeniden değerlendirilmesini bekliyorduk. Bu rakamın 250 milyon TL'den 500 milyon TL'ye güncellenmesi olumlu ancak günümüz koşullarında 500 milyon TL'nin dahi yeterli gelmeyeceği

kanaatindeyiz. Türk ekonomisinin bel kemiği ihracat ise, KOBİ'ler de omurgasıdır. KOBİ'lerimizin finansmana erişim sorununun çözüme kavuşması, bir bakıma döviz girişi anlamına geliyor. Sanayinin temelini oluşturan KOBİ'lerimizin ayakta kalmalarını ve sürdürülebilir şekilde büyümelerini sağlamalıyız."



Erkan Uçar